

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2024

V zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2024 pred jeho schválením.

Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu je zamerané najmä na posúdenie súladu obsahu spracovaného návrhu záverečného účtu s príslušným právnym predpisom a na posúdenie súladu hospodárenia mesta s príslušnými právnymi normami.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2024 som vypracovala na základe vypracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu Mesta Nitry za rok 2024“ a ostatných dostupných materiálov.

1. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2024 je spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

Podľa § 16 ods. 12 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy „*Návrh záverečného účtu je obec povinná prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka*“.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2024 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v lehote stanovenej v zákone.

1.2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli a na webovom sídle mesta v zákonom stanovenej lehote, t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a predložený na verejnú diskusiu v zmysle ustanovenia § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Zároveň bol zverejnený v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente v z.n.p. na centrálnej úradnej elektronickej tabuli. Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2024 bol prerokovaný Mestskou radou v Nitre dňa 10.4.2025.

1.3. Dodržanie povinnosti auditu

V zmysle § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné dať si overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. Vykonaním auditu účtovnej závierky k 31.12.2024 je poverená spoločnosť EKOPRAKTIK, spol. s r. o. Trnava. K dátumu vypracovania odborného stanoviska hlavného kontrolóra k záverečnému účtu mesta Nitra za rok 2024 nebol audit individuálnej účtovnej závierky k 31.12.2024 ešte ukončený. Správa nezávislého audítora o overení tejto závierky nebola dostupná, a preto som nemala možnosť oboznámiť sa s výsledkami auditu.

1.4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2024
- c) rozbor plnenia príjmov za rok 2024
- d) rozbor čerpania výdavkov za rok 2024
- e) tvorbu a použitie peňažných fondov a iných fondov
- f) bilanciu aktív a pasív
- g) prehľad o stave a vývoji dlhu
- h) údaje o hospodárení rozpočtových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- i) údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
- j) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- k) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- l) hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42 vrátane dodatkov, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

2. Zostavenie návrhu záverečného účtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 ods. 2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným a založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

2.1. Údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou a výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2024

Rozpočet mesta Nitry na rok 2024 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č. 488/2023 - MZ dňa 14. 12. 2023 ako vyrovnaný, pričom príjmy a výdavky rozpočtu vrátane rozpočtových organizácií boli schválené v objeme 106 319 843,89 €.

V zmysle § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2024 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2024 niekoľkokrát zmenený:

- zmenami v kompetencii Mestského zastupiteľstva - 8 rozpočtových opatrení (599 úprav)
- zmenami v kompetencii primátora mesta - 838 úprav

Rozpočet po zmenách bol vyrovnaný a k 31. 12. 2024 dosiahol objem v príjmovej a výdavkovej časti čiastku 141 542 739,58 €.

Z analýzy rozpočtového hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2024 nasledovne:

a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške	+ 6 988 893,65 €
b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške	+ 9 487 292,40 €
c) vo finančných operáciách dosiahlo zostatok	- 7 422 583,14 €

Zostatok finančných operácií v sume - 7 422 583,14 € je vysporiadaný z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu podľa §10 odst.3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách.

**Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2024 po zohľadnení
finančných operácií predstavuje + 9 053 602,91 €**

Zistený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu bol podmienený okrem iného aj vysokou čiastkou príjmov kapitálového rozpočtu (15 853 342,83 €) a porovnateľne nízkym čerpaním (6 399 050,43 €). Výška príjmovej položky kapitálového rozpočtu bola ovplyvnená úpravou príjmov a to kapitálovými dotáciami na refinancovanie projektov v priebehu rozpočtového roka.

Prebytok rozpočtu v zmysle § 16 os. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa upravuje o nevyčerpané účelovo určené prostriedky z minulých rokov, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli poskytnuté. Nevyčerpané účelové finančné prostriedky v roku 2024 boli vo výške **2 998 673,12 €**. Tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu z tohto prebytku vylučujú. Rozdiel medzi celkovým výsledkom rozpočtového hospodárenia a nevyčerpanými účelovými prostriedkami z minulých rokov je vo výške + **6 054 929,79 €**. V zmysle § 15 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je obec povinná vytvárať rezervný fond najmenej vo výške 10% z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu zníženého o nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov. Podľa návrhu na uznesenie spracovateľ navrhuje odvieť do rezervného fondu časť prebytku vo výške 5 492 861,21 € (90,72 %) a časť do fondu mobility vo výške 562 068,58 € (9,28 %).

2.2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Vlastné príjmy bežného rozpočtu predstavovali daňové príjmy a nedaňové príjmy. U kapitálového rozpočtu išlo najmä o príjmy z predaja majetku. Cudzie príjmy bežného rozpočtu boli tvorené dotáciami na činnosť preneseného výkonu štátnej správy, kapitálové príjmy boli tvorené dotáciami, ktoré mesto získalo cez projekty Európskej únie a dotáciu z NKS.

Mesto plnilo rozpočet príjmov nasledovne:

	Schválený rozpočet v €	Upravený rozpočet v €	Skutočnosť v €
Bežné príjmy	94 955 892,00	112 344 623,83	115 201 347,11
Kapitálové príjmy	11 363 951,89	15 788 407,17	15 853 342,83

Z tabuľky je zrejmé, že bol dosiahnutý rast bežných a kapitálových príjmov oproti schválenému rozpočtu. Bežné príjmy boli naplnené vysoko nad ich schválenú úroveň.

Bežné príjmy

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške **115 201 347,11 €** (vrátane príjmov rozpočtových organizácií), čo predstavuje 102,54 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy (napr. príjmy z podnikania, z vlastníctva), granty a transfery. Najdôležitejšie z hľadiska objemu sú daňové príjmy, ktoré tvoria 58,60 % z celkových bežných príjmov a granty a transfery, ktoré tvoria 30,26 % bežných príjmov.

K najvýznamnejším daňovým príjmom patria dane z príjmov fyzických osôb poukázané samospráve, ktoré predstavovali výšku 40 133 485 €, čo bolo oproti upravenému rozpočtu o 141 678 € viac. Celková výška poukázaných daní bola v roku 2024 o 830 805 € nižšia ako v roku 2023 pravdepodobne kvôli zvýšeniu daňových bonusov.

Granty a transfery vo výške 34 865 918,08 € sú účelovo určené na financovanie prenesených kompetencií najmä v oblasti školstva, matriky, ŠFRB, stavebného úradu, registra obyvateľstva a ostatných činností, ktoré sú financované zo štátneho rozpočtu. V tejto položke medziročne nastal pokles v absolútnom vyjadrení o 805 840,86 €.

Pozitívny trend je pozorovateľný u daní z nehnuteľností (107,70%) a to vo všetkých kategóriách (pozemky, stavby a byty) rovnako ako aj výnos z poplatku za komunálny odpad (103,16 %) a poplatok za rozvoj (517,48 %). Tieto príjmy boli naplnené nad 100 % aj v rokoch 2022 a 2023. Odporúčam zabezpečiť príslušnými opatreniami zachovanie naplnenia vlastných príjmov aj v ďalších rokoch. V porovnaní s minulým rokom došlo k poklesu výnosu u príjmu dane za rozvoj a to v absolútnom vyjadrení o 411 365. Výška dane za rozvoj závisí od vydaných právoplatných rozhodnutí a tiež aj od výmery stavebného pozemku, ktorý je predmetom dane.

Medzi nedaňové príjmy je pozorovaný nárast príjmov z podnikania (hlavný zdroj predstavovali dividendy z mestských organizácií), ktorý oproti roku 2023 sa zvýšil o 536 248 € aj keď bol naplnený len na 99,35 %. Príjmy za vstupné do športových zariadení v roku 2024 vzrástli o 22,86 % v porovnaní s rokom 2023. Prispelo k tomu zvýšenie vstupného v zmysle Cenníka mesta Nitra k Zásadám hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Nitra v znení neskorších dodatkov.

Medzi nedaňovými príjmami oproti minulému roku bol zaznamenaný pokles príjmov z prenájmu hrobových miest, ktorý dosiahol plnenie len vo výške 70,99 %. Ostatné príjmy z vlastníctva mali vyšší výnos v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Plnenie príjmov bežného rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2023 a r. 2024:

Názov položky	Plnenie 2023	Plnenie 2024	Index (%)
Dane z príjmov fyzickej osoby	40 964 290	40 133 485	97,97
Daň z nehnuteľností	16 205 210	17 803 402	109,86
Dane za tovary a služby	8 378 436	9 611 412	114,72
Príjmy z podnikania	205 710	741 958	360,68
Príjmy z vlastníctva	3 301 892	3 436 130	104,06
Administratívne poplatky	220 916	208 217	94,25
Pokuty, penále a iné sankcie	241 432	267 652	110,86
Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb	3 163 500	3 460 255	109,38
Ďalšie administratívne poplatky a iné poplatky a platby	2 688	1 384	51,49

Ostatné príjmy	855 063	1 989 822	232 71
Granty	16 096	24 356	151,32
Transfery v rámci verejnej správy	34 851 638	34 042 693	97,68
Zahraničné granty	672 075	669 892	99,68
Príjmy rozpočtových organizácií	3 188 649	2 810 688	88,15

Kapitálové príjmy

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške **15 853 342,83 €** (vrátane príjmov rozpočtových organizácií), čo predstavuje 100,41 % plnenie. Ide o príjmy z predaja majetku (podrobná informácia o predajoch je uvedená na str. 12 ZÚ) a o príjmy zo štátneho rozpočtu účelovo určené hlavne na realizáciu projektov.

Príjmy z predaja majetku boli naplnené na 109 %. Cudzie príjmy (granty a transfery) boli naplnené vo výške 15 063 407 €, čo je o 4 147 457 €, t.j. o 38 % viac oproti schválenému rozpočtu. V návrhu záverečného účtu je spracovaný prehľad o poskytnutých kapitálových transferoch pre mesto na str. 13 ZÚ.

Plnenie príjmov kapitálového rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2023 a r. 2024:

Názov položky	Plnenie 2023	Plnenie 2024	Index (%)
Príjem z predaja kapitálových aktív	336 255	190 706	56,71
Príjem z predaja pozemkov a nehmotných aktív	232 460	586 109	252,13
Transfery v rámci verejnej správy	7 166 960	15 061 407	210,15

2.3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Mesto plnilo rozpočet výdavkov nasledovne:

	Schválený rozpočet v €	Upravený rozpočet v €	Skutočnosť v €
Bežné výdavky	89 996 338	113 287 528,84	108 212 453,46
Kapitálové výdavky	745 944	13 204 468,32	6 366 050,43

Bežné výdavky

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške **108 212 453,46 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 95,52 % plnenie. V porovnaní s rokom 2023 čerpanie bežných príjmov bolo o 4,41 % vyššie. Najvyšší podiel bežných výdavkov činia mzdy a odvody (47 % vrátane rozpočtových organizácií). Mzdy a odvody pre mesto Nitra bez RO činili čiastku 25 171 549 €, čo je o 11,8 % nárast v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtovým rokom.

Kapitálové výdavky

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške **6 366 050,43 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje celkovo 48,21 % plnenie oproti upravenému rozpočtu. Podľa údajov zo záverečného účtu je zjavné nízke čerpanie rozpočtu najmä odboru dopravy (6,52 %), odboru investičnej výstavby a rozvoja (33,46%), strediska mestských služieb (54,18 %), útvaru hlavného architekta (19,36 %) a mestskej polície (28,93 %). Na výsledok nízkeho čerpania kapitálových výdavkov poukazuje aj vysoký počet presunov projektových

dokumentácii a nezrealizovaných a neukončených investičných akcií do roku 2025, čo tiež je ukazovateľom nízkej dynamiky investičnej aktivity.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli kryté kapitálovými príjmami, ktoré pozostávali prevažne z kapitálových dotácií v rámci verejnej správy určenými na refinancovanie projektov realizovaných v predchádzajúcich rokoch, ktoré boli uhradené zo zdrojov mesta.

Záverečný účet obsahuje aj Hodnotenie čerpania výdavkovej časti rozpočtu podľa rozpočtových kapitol. Komentáre správcov rozpočtových kapitol poskytujú podrobný prehľad o vynaložených finančných prostriedkoch v roku 2024 vrátane kapitálových výdavkov.

Mesto v rámci možností schváleného rozpočtu v roku 2024 zabezpečilo výkon základných samosprávnych funkcií mesta aj funkcií, ktoré vyplývajú z preneseného výkonu štátnej správy.

Informácie o hospodárení rozpočtových organizácií (škôl a CVČ) sú uvedené v záverečnom účte formou zúčtovania prostriedkov poskytnutých na bežné a kapitálové výdavky, čo poskytuje verný obraz o skutočnostiach ako napr. informácia o financovaní prenesených kompetencií v rozdelení na normatívne a nenormatívne výdavky v podrobnom členení a tiež údaj o výške dotácií od zriaďovateľa na originálne kompetencie a dofinancovanie ZŠ, ďalej údaje o poskytnutých dotáciách z ÚPSVaR a dotáciách na rôzne projekty. Záverečný účet ďalej obsahuje informáciu o plnení vlastných rozpočtových príjmov rozpočtových organizácií a ich konkrétne použitie. Rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta hospodárili v roku 2024 s rozpočtami vlastných príjmov vo výške 3 146 397,37 € a s rozpočtami výdavkov vo výške 35 693 947 €. V skutočnosti dosiahli vlastné príjmy vo výške 2 812 688,01 € a čerpali výdavky vo výške 34 762 272 €. Zo všetkých rozpočtových organizácií len jedna ZŠ (Kráľ a Svätopluka) naplnila rozpočet príjmov. Uvedené poukazuje na potrebu dôsledného nastavenia rozpočtu a tiež optimalizácie procesov generovania príjmov.

Podľa údajov záverečného účtu vyplýva, že mesto v roku 2024 dofinancovalo dotáciou na prevádzku 3 základné školy (ZŠ Novozámocká, ZŠ Sčasného, ZŠ Krčméryho) vo výške 289 000 €, nakoľko finančné prostriedky poskytnuté zo ŠR na prenesené kompetencie na chod týchto škôl nepostačujú.

Mesto Nitra finančne usporiadalo ku koncu roka svoje hospodárenie vo vzťahu k rozpočtovým organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta podľa § 16 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozpočtové organizácie odviedli ku koncu roka na účet mesta nevyčerpané finančné prostriedky vo výške uvedenej v zúčtovaní poskytnutých prostriedkov. Ide hlavne o finančné prostriedky školského stravovania určené na nákup potravín, ktoré sa použijú v roku 2025.

2.4. Plnenie finančných operácií

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody z peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí.

Cez príjmové finančné operácie sa zapojili do rozpočtu v roku 2024 účelovo určené prostriedky z predchádzajúcich rokov vo výške 1 681 510 €, prevody prostriedkov z rezervného fondu podľa skutočného čerpania vo výške 3 946 616 €, skutočné čerpanie dlhodobého úveru z roku 2023 na financovanie investičných akcií vo výške 2 000 000 €.

Výdavkové finančné operácie zahŕňajú splátky istín z úverov vrátane ŠFRB v celkovej výške 14 550 710 €, kde najvyššiu položku činí splatenie istiny krátkodobého preklenovacieho úveru na predfinancovanie NFP vo výške 9 882 132 € a taktiež príspevok do kapitálových fondov spoločnosti Nitrianska investičná vo výške 500 000 € (príspevok spoločníka na fotovoltické elektrárne).

3. Bilancia aktív a pasív

Hodnota majetku Mesta Nitra k 31. 12. 2024 (údaj v netto hodnote) po zohľadnení opravných položiek bola **273 280 660,59 €** (bez RO a PO). Majetok mesta sa oproti roku 2023 zvýšil o + 4 209 668 €. Najvyšší podiel na hodnote majetku Mesta Nitra má dlhodobý hmotný majetok v objeme 190 018 518,72 € (netto hodnota). DHM v roku 2024 v brutto (obstarávacej hodnote) v porovnaní s rokom 2023 stúpol o 4 853 021. Údaje o hodnote majetku rozpočtových a príspevkových organizácií nie sú uvedené v návrhu záverečného účtu ako to bolo v roku 2023. Stav majetku rozpočtových organizácií podľa záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31. 12. 2024 je vo výške 29 183 505,38 €, čo je navýšenie v porovnaní s rokom 2023 v absolútnej hodnote o 611 646,72 €. Na základe údajov zo súvahy IÚZ majetok evidovaný v správe príspevkovej organizácie SZSS ku dňu 31. 12. 2024 je vo výške 7 587 675,73 €, čo je navýšenie v porovnaní s rokom 2023 v absolútnej hodnote o 432 586 €.

Mesto Nitra eviduje na účte 042 Obstaranie dlhodobého hmotného majetku stav nedokončených investícií v hodnote **6 151 785,37 €**. Stav nedokončených investícií klesol oproti roku 2023 o – 18 223 565,63 €. Táto suma vo väčšej miere zahŕňa zhodnotenie majetku ako aj realizáciu projektov (napr. Obnova starého parku, Kreatívne centrum, ZŠ Tulipánová – rekonštrukcia 3. pavilónu, cyklotrasa Mlynárce – Diely – Klokočina, cyklotrasa Vodná, Komunitné centrum Dražovce, športový areál Diely a ďalšie). Okrem zaradenia do majetku mesta zrealizovaných nových stavieb a rekonštrukcie existujúceho majetku v roku 2024 zníženie stavu účtu 042 ovplyvnilo aj účtovné vyradenie vybraných PD na základe uzn. MZ č. 452/2024 – MZ zo dňa 21. 11. 2024.

Stav nedokončených investícií evidovaných na účte 042 pravidelne kontroluje aj Útvar hlavného kontrolóra na základe vykonanej kontroly v roku 2019. Kontrolou bolo zistené, že množstvo investícií nie je zaradené do užívania aj napriek tomu, že sa v skutočnosti v reálnom živote užívajú, čo má za následok, že takéto investície nemajú zostavený odpisový plán, t. j. mesto nezaradené ale užívané investície neodpisuje, čo priamo ovplyvňuje výšku nákladov mesta. Z časti tento nedostatok je eliminovaný tvorbou opravných položiek, avšak v žiadnom prípade tento spôsob účtovania nemôže dlhodobo nahrádzať zákonný a vnútornými predpismi upravený spôsob zaradovania majetku do užívania. Vysoký stav nedokončených investícií na účte 042, z ktorých značnú časť verejnosť využíva narušuje princíp verného a pravdivého obrazu o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva mesta.

4. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu a súvahy vyplýva, že stav krátkodobých pohľadávok Mesta Nitry k 31. 12. 2024 v brutto hodnote je vo výške **9 533 758,86 €**, z toho daňové 4 296 988,42 € a nedaňové vrátane poplatku za komunálny odpad 5 236 770,44 €. Mesto Nitra za rok 2024 zaznamenalo zvýšenie stavu krátkodobých pohľadávok **a preto je dôležité, aby sa vymáhaníu pohľadávok zo strany mesta venovala náležitá pozornosť**. Najväčší podiel krátkodobých pohľadávok po lehote splatnosti tvoria daňové pohľadávky: daň z nehnuteľností

a poplatok za komunálny odpad. Stav dlhodobých pohľadávok vo výške 5 095,96 € v roku 2024 zostal nezmenený v porovnaní z rokom 2023. Ide o pohľadávku voči Slovenskej pošte z roku 2020, ktorá predstavuje „rezervu“ na úhradu počtových služieb.

Zo súvahy Mesta Nitry k 31. 12. 2024 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k daňovým pohľadávkam vo výške 3 017 739,96 € a k pohľadávkam nedaňovým vo výške 1 397 938,46 €. Opravné položky sa tvoria k pohľadávkam voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. k nepremlčaným pohľadávkam, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote pohľadávok upravuje realnosť aktív.

5. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta ku koncu roka 2024 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **6 482 773,08 €**.

Ide o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované najmä nesplatené úvery voči ŠFRB (5 597 477,90 €), záväzky z prenájmu na mestských objektoch (4 073,77 €), prijaté zábezpeky na byty – nájomné (530 704,30 €), záväzky zo zábezpek na investičné akcie (199 724,63 €) a zostatok sociálneho fondu (150 792,48 €).

V krátkodobých záväzkoch (**4 662 324,01 €**) sú zahrnuté najmä záväzky voči dodávateľom vo výške 1 198 113,14 €, záväzky z úverov ŠFRB splatné do jedného roka, nájomné zápočty (432 067,43 €), záväzky voči poisťovniam (762 279,21 €) a záväzky voči zamestnancom (1 152 668,89 €).

Stav záväzkov z bankových úverov a úverov ŠFRB k 31. 12. 2024 bol vo výške **22 103 779,11 €**. Podľa §17 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa do celkovej sumy dlhu obce nezapočítavajú okrem iného úvery zo ŠFRB, ktoré sa splácajú vo forme časti nájomného od nájomníkov bytov a záväzky z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania projektov s podporou EÚ fondov. Po odpočítaní týchto úverov celková suma dlhu mesta k 31. 12. 2024 činí **16 100 012,00 €**, čo predstavuje dlh mesta **14,34 %** zo skutočných bežných príjmov mesta dosiahnutých v roku 2023, čím je dodržané pravidlo podľa § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy pri používaní návratných zdrojov financovania. V roku 2024 boli splatené 3 dodávateľské bankové úvery a preklenovací úver od Unicredit Bank z roku 2023.

Prehľad o stave a vývoji dlhu mesta k 31.12.2024 je uvedený v záverečnom účte na str.85-88.

6. Údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Súčasťou materiálu záverečného účtu je aj rozbor hospodárenia príspevkových organizácií mesta:

SZSS

Podľa rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie SZSS za rok 2024, výsledok hospodárenia organizácie z hlavnej činnosti je + 430 021,23 € a výsledok hospodárenia z podnikateľskej činnosti je + 119,94 €, t. j. náklady z podnikateľskej činnosti PO boli kryté jej výnosmi. Z rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Správy zariadení sociálnych služieb je zrejmé, že oproti plánovanému hospodárskemu výsledku vo výške 350 000 € dosiahla organizácia o 80 021,23 € vyšší hospodársky výsledok a to z dôvodu nadočerpania plánovaných a zazmluvnených kapitálových výdavkov v roku 2024, čerpanie ktorých prešlo do roku 2025 a tiež z dôvodu nárastu hodnoty skladových zásob a z dôvodu časového posunu nákladov na budúce roky.

Výsledok hospodárenia organizácie bude preúčtovaný v zmysle Metodického usmernenia č. MF/020324/2020-352 o účtovaní výsledku hospodárenia v príspevkových organizáciách.

Kreatívne centrum

V rámci rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Kreatívne centrum je uvedené, že v roku 2024 organizácia nedisponovala žiadnymi finančnými prostriedkami, t. j. nevykonávala žiadnu hospodársku činnosť, nebol jej zverejnený žiaden majetok, ani žiaden majetok organizácia nenadobudla. **Na základe uvedeného upozorňujem na ustanovenie § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého je zriaďovateľ povinný zrušiť príspevkovú organizáciu, ak zistí, že organizácia nespĺňa podmienky podľa ods. 3 uvedeného paragrafu, t. j. neplní úlohy obce.** Úlohy Kreatívneho centra v roku 2024 ako aj v roku 2023 plnil Mestský úrad v Nitre.

7. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v preklade textov, predaji propagačných materiálov a sprievodcovských službách na prevádzke TIC a tiež vo vzdelávacej činnosti v Školiacom stredisku Mestskej polície. Podľa prehľadu nákladov a výnosov pri podnikateľskej činnosti mesta náklady sú kryté výnosmi. Výsledok hospodárenia z PČ pred zdanením je vo výške 1 763,23 €. V roku 2024 bol dosiahnutý lepší výsledok hospodárenia z PČ v porovnaní s rokom 2023 (662,40 €).

8. Prehľad o poskytnutých dotáciách

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy návrh záverečného účtu obsahuje aj podrobný prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 v členení podľa jednotlivých príjemcov. Mesto poskytlo v roku 2024 dotácie v súlade s cit. zákonom a s VZN č. 9/2019 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Nitry v znení dodatku č.1 – 3.

V roku 2024 mesto poskytlo na oblasť kultúry a kreatívneho priemyslu dotácie vo výške 112 991,40 € (11,50 %), v porovnaní s rokom 2023 o 2 542 € menej; v oblasti športu vo výške 680 989,72 € (69,34 %) v porovnaní s rokom 2023 o 155 570 € viac; v sociálnej oblasti a podpore verejného zdravia vo výške 178 050,84 € (18,13%) v porovnaní s rokom 2023 o 11 004 € viac a v oblasti podpory a rozvoja cestovného ruchu vo výške 10 000 € (1,02 %) v porovnaní s rokom 2023 o 101 551 € menej. V roku 2023 bola poskytnutá dotácia vo výške 99 600 € pre NOCR.

9. Hodnotenie programového rozpočtu

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2024 zostavený v programovej štruktúre, t. j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Kód	Názov programu	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2023	% plnenia
001	Strategické plánovanie, manažment a kontrola (vrátane projektu UNICEF v školách)	4 043 325 Bežné: 1 156 500 Kapitálové: 2 886 825	1 972 998 Bežné: 985 766 Kapitálové: 987 233	48,80 85,24 34,20
002	Propagácia a marketing	224 377 Bežné: 194 439 Kapitálové: 29 938	228 773 Bežné: 198 835 Kapitálové: 29 938	101,96 102,26 100
003	Interné služby	10 041 135 Bežné: 9 781 875 Kapitálové: 259 260	9 606 882 Bežné: 9 370 839 Kapitálové: 236 043	95,67 95,80 91,04
004	Služby občanom	1 229 379 Bežné: 1 224 379 Kapitálové: 5 000	1 204 934 Bežné: 1 204 934 Kapitálové: 0	98,01 98,41 0,00
005	Bezpečnosť	3 313 979 Bežné: 3 158 819 Kapitálové: 155 160	3 181 738 Bežné: 3 053 952 Kapitálové: 127 786	96,01 96,68 82,36
006	Bývanie	1 840 064 Bežné: 1 150 517 Kapitálové: 295 010 Finančné operácie: 394 540	1 644 344 Bežné: 996 621 Kapitálové: 235 234 Finančné operácie: 412 488	89,36 86,62 79,74 104,55
007	Mestské služby	7 768 397 Bežné: 6 002 138 Kapitálové: 1 766 259	5 974 205 Bežné: 5 283 347 Kapitálové: 690 858	76,90 88,02 39,11
008	Doprava	12 311 009 Bežné: 8 752 820 Kapitálové: 3 558 189	9 314 503 Bežné: 8 446 533 Kapitálové: 867 970	75,66 96,50 24,39
009	Vzdelávanie a mládež (vrátane škôl)	56 541 063 Bežné: 53 924 312 Kapitálové: 2 616 751	54 558 047 Bežné: 52 279 350 Kapitálové: 2 278 697	96,49 96,95 87,08
010	Šport	4 533 830 Bežné: 4 316 730 Kapitálové: 217 100	4 031 969 Bežné: 4 004 169 Kapitálové: 27 800	88,93 92,76 12,80
011	Kultúra	1 522 117 Bežné: 1 361 217 Kapitálové: 160 900	1 365 364 Bežné: 1 258 635 Kapitálové: 106 729	89,70 92,46 66,33
012	Životné prostredie	10 989 608 Bežné: 10 895 083 Kapitálové: 94 525	10 335 986 Bežné: 10 283 779 Kapitálové: 52 207	94,05 94,39 55,23
013	Sociálne služby	9 192 275 Bežné: 8 801 245 Kapitálové: 391 030	9 105 044 Bežné: 8 714 014 Kapitálové: 391 029	99,05 99,00 100
014	Správa majetku mesta	17 992 180 Bežné: 2 567 457 Kapitálové: 768 521 Finančné operácie: 14 656 202	17 553 387 Bežné: 2 131 679 Kapitálové: 334 526 Finančné operácie: 15 087 182	97,56 83,03 43,53 102,94
Spolu		141 542 740	130 078 174	91,90

V porovnaní s rokom 2023 v štruktúre programového rozpočtu došlo k jednej zmene a to vypusteniu podprogramu 001.09 – SO IROP v programe 001 – Strategické plánovanie, manažment a kontrola.

Po bližšej analýze hospodárenia v rámci jednotlivých programov môžeme konštatovať, že:

- čerpanie rozpočtu bežných výdavkov v porovnaní s upraveným rozpočtom bolo na úrovni 93,44 %;

- čerpanie rozpočtu kapitálových výdavkov v 12 programoch nebolo dosiahnuté. Priemerná hodnota čerpania kapitálových výdavkov bola na úrovni 58,14 %.

Útvar hlavného kontrolóra pravidelne kontroluje spracovanie aj monitorovanie programového rozpočtu a to na základe prijatého uznesenia ku kontrole implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese mesta, ktorá bola vykonaná v roku 2021.

10. Tvorba a použitie peňažných a účelových fondov

Súčasťou záverečného účtu je informácia o hospodárení s peňažnými a účelovými fondmi mesta k 31. 12. 2024.

Mesto Nitra v súlade s § 15 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v roku 2024 malo vytvorené nasledovné peňažné fondy:

Rezervný fond – konečný zostatok k 31.12.2024 vo výške 2 523 435,51 €. Tvorba fondu v roku 2024 bola vo výške 5 870 693,55 € a pozostávala zo zostatku finančných operácií za rok 2023. Zo zostatku rezervného fondu na konci roka 2024 finančné prostriedky vo výške 2 500 000 € boli zapojené do rozpočtu mesta na rok 2025.

Fond mobility - konečný zostatok k 31. 12. 2024 je vo výške 0,00 €. Fond v priebehu roka 2024 sa netvoril ani nečerpal. Daný fond nebol tvorený za posledných 5 rokov.

Vybrané účelové fondy:

Fond prevádzky, údržby a opráv - konečný zostatok k 31.12.2024 vo výške 62 247,20 €. Tvorba fondu v roku 2024 bola vo výške 168 971,97 €. Čerpanie fondu bolo vo výške 302 482,35 € a bolo použité na opravy bytov postavených s podporou štátu (ŠFRB).

Fond prevádzky – kreatívne centrum - konečný zostatok k 31.12.2024 vo výške 18 526,91 €. Fond v priebehu roka 2024 sa netvoril ani nečerpal. V roku 2024 organizácia nevykazovala činnosť, na základe ktorej by bolo možné tvoriť fond.

Fond rozvoja bývania - konečný zostatok k 31.12.2024 je vo výške 0,00 €. Fond v priebehu roka 2024 sa netvoril ani nečerpal.

Fond mestského rozvoja - konečný zostatok k 31.12.2024 je vo výške 3 023 017,18 €. Tvorba fondu v roku 2024 bola vo výške 1 293 710 € (po odpočítaní vratiek). Čerpanie fondu bolo vo výške 286,46 €.

Z Á V E R

Stanovisko hlavnej kontrolórky mesta Nitra bolo zamerané na analýzu Návrhu záverečného účtu mesta Nitry. Mesto Nitra v roku 2024 hospodárillo podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, Rozpočtových pravidiel Mesta Nitry a schváleného rozpočtu a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

V zmysle § 16 ods. 2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k osobám, ktorým poskytlo prostriedky z rozpočtu a taktiež usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2024 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 uvedeného zákona.

V zmysle § 16 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy mestské zastupiteľstvo rozhoduje o použití prebytku rozpočtu pri prerokúvaní záverečného účtu mesta. V súvislosti s dosiahnutým kladným výsledkom hospodárenia mesta Nitra za rok 2024 k rozhodnutiu o jeho použití uvádzam nasledovné: rozpočet mesta Nitry na rok 2025 t. č. pokrýva len základné požiadavky samosprávy a nedisponuje voľnými finančnými prostriedkami, ktorými by vedelo pokryť nepredvídané výdavky v priebehu rozpočtového roka. Pre rok 2025 z hľadiska rozpočtového hospodárenia sú identifikované viaceré rizika, ktoré môžu negatívne ovplyvniť hospodárenie mesta v danom roku. Medzi rizikové faktory patria: prechod MŠ na právnu subjektivitu, dôsledky konsolidačného balíka (napr. zvýšenie DPH), prípadné mimoriadne pokuty, ktoré nie sú zahrnuté v rezervách, plánovaný úver, čo tiež zťažuje rozpočet na najbližšie roky, ako aj potreba sa vysporiadať s dorovnaním plátov na originálne kompetencie zamestnancov v školských zariadeniach na základe memorandu o zvýšení plátov v školstve. Uvedené faktory nie sú zohľadnené v rozpočte mesta a môžu predstavovať mimoriadne výdavky, preto je nevyhnutné prijať opatrenia na zlepšenie finančnej stability mesta a zmiernenie možných výpadkov v príjmoch. Z hľadiska eliminácie aspoň časti negatívneho dopadu na rozpočet mesta odporúčam zostatok finančných prostriedkov vo výške 6 054 929,79 € použiť na tvorbu rezervného fondu na vykrytie mimoriadnych výdavkov. V zmysle novely zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy od 15. 12. 2024 prostriedky rezervného fondu v roku 2025 je možné použiť okrem kapitálových aj na bežné výdavky.

V prípade zapojenia rezervného fondu na krytie realizácie investičných akcií z presunu, odporúčam zdroje rezervného fondu použiť prioritne na už pripravené investičné akcie a zároveň v rezervnom fonde ponechať minimálne 1 mil. € na rizika vyššie uvedené.

***Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre
schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.***

V Nitre dňa 14.4.2025

Ing. Oľga Hetényiová, v.r.
hlavný kontrolór mesta Nitry